

2 सैन्यसम्मानेन अश्रुपूर्णा
श्रद्धांजलिः, पञ्चतत्त्वेषु
विलीनः नामांशस्थालः

3 धर्मशालायाम् भक्तैः
सश्रद्धया आचरितः
सत्यसाईजन्मोत्सवः

4 उत्तराखण्ड- संस्कृत- अकादम्याः
जनपदस्तरीय- प्रतियोगिताषु पौडी
जनपदे भुवनेश्वरी- संस्कृत-
विद्यालयस्य सर्वोत्कृष्ट- प्रदर्शनम्

सुभाषितम्

एकेनापि सुधीरेण,
सोत्साहेन रणं प्रति।
सोत्साहं जायते सैन्यं,
भग्रे भङ्गमवाप्नुयात्।

अर्थात्- यदि किसी सेना में एक भी व्यक्ति दृढ़ निश्चयी तथा धैर्यवान हो और युद्ध जीतने के प्रति उसमें उत्साह और लग्न हो तो वह सेना में भी उत्साह और लगन जागृत कर देता है और यदि उत्साह और लग्न नष्ट हो जाए तो युद्ध में पराजय निश्चित है।

हिमसंस्कृतवार्ता:

हिमसंस्कृतवार्तापत्रस्य
एकवर्षस्य सदस्यता

१०० ₹

One year subscription to the daily
Sanskrit newspaper is Only 100 Rupees
To subscribe, text us a message
saying hello on the number below.

7876636263

सूचना- हिमसंस्कृतवार्ता: दैनिकपत्रे
व्याकरणात्मक-अशुद्धीनां कृते,
राजनैतिक-सांस्कृतिकविचारणाञ्च
कृते सम्बद्धाः पत्रकाराः लेखकाश्च
उत्तरदायिनः भविष्यन्ति

कार्यालयः

हिमसंस्कृतम्, प्रकाशनम्

जसवंत कोटला तहसीलपरिसरस्य सम्मुखे

कात्या कोटला जिला कांगड़ा हि.प्र.

पत्रव्यवहारसङ्केतः-१७७९१९

सङ्केतः- प्रबन्धनिदेशिका- शिवानी शर्मा हिमसंस्कृतम्

नौसेना अद्य स्वदेशनिर्मितं

उथलजलयुद्धपोतं 'माहे'

इत्यस्य जलावतरणं करिष्यति

हिमसंस्कृतवार्ता: - भारतीयनौसेना अद्य मुम्बईनगरस्य नौसैनिक- डॉकयार्ड माहेवरस्य पनडुब्बीयुद्धविरोधी उथलजलयानस्य जलावतरणं करिष्यति। समारोहस्य अध्यक्षता सेनाप्रमुखः जनरल उपेन्द्र द्विवेदी करिष्यति। एतदतिरिक्तं समारोहस्य मेजबानी पश्चिमनौसेनाकमाण्डस्य मुख्याधिकारी ध्वजाधिकारी वाइस एडमिरल कृष्णस्वामीनाथन करिष्यति। रक्षामन्त्रालयेन उक्तं यत् माहे इत्यस्य प्रक्षेपणेन स्वदेशीयानाम् जलयुद्धपोतानां नूतनपीढ्याः आगमनं भवति। माहे ८० प्रतिशताधिकं देशीसामग्रीभिः निर्मितम् अस्ति। एतेन युद्धपोताकारे, निर्माणे, एकीकरणे च देशस्य वर्धमानं विशेषज्ञतां ज्ञायते।

ऐतिहासिकः विजयः
भारतीयमहिला दृष्टिबाधित-
क्रिकेटदलेन प्रथमं टी-२०
विश्वचषकं विजितम्

हिमसंस्कृतवार्ता: - भारतीयमहिला-दृष्टिबाधित-क्रिकेटदलेन रविवसरे कोलम्बोनगरे प्रथमं महिलानां टी-२० विश्वचषकं जित्वा इतिहासस्य निर्माणं कृतम्। अन्तिमपक्षे भारतीयदलेन नेपालं सप्तस्तोभैः पराजयित्वा चषकं विजित्य इतिहासः रचितः। भारतीयदलेन क्षेत्ररक्षणस्य निर्णयं कृतम्। नेपालदेशः ५ स्तोभकहानौ ११४ धावनांकाः अर्जिताः। प्रत्युत्तरे भारतेन १२.१ ओवरेषु लक्ष्यं प्राप्तम्। अवधेयमस्ति यत् भारतं सम्पूर्णं स्पर्धायां अपराजितः एव अभवत्। भारतेन श्रीलङ्का, अमेरिका, पाकिस्तान, सेमीफाइनल-क्रीडायां च आस्ट्रेलियादलं पराजितवान्। नेपालः पाकिस्तानदेशं पराजित्वा अन्तिमस्पर्धायां प्राप्तवान्।

वियतनामदेशे जलप्रलयेन भूखलनेन
च मृतानां संख्या ९० यावत् अभवत्,
अद्यापि १२ जनाः अदृश्याः सन्ति

हिमसंस्कृतवार्ता: - मध्यवियतनामदेशे जलप्रलयेन भूखलनेन च मृतानां संख्या ९० यावत् अभवत्। प्राप्तवार्तानुसारम् अद्यापि द्वादश जनाः अदृश्याः सन्ति। प्रचण्डवृष्ट्या जलप्रलयेन च अस्मिन् क्षेत्रे १,१५४ गृहाणि, ८०,८०० हेक्टेरतः अधिकेषु सस्यानां क्षतिः च अभवत्। अस्याः आपदायाः आर्थिकहानिः प्रायः ३५८ मिलियन अमेरिकीडॉलर् इति अनुमानितम् अस्ति। वियतनाम-सर्वकारेण मध्यवियतनाम-देशस्य चतुर्णां नगराणां प्रान्तानां च कृते जलप्रलयोत्तर-पुनर्निर्माण-प्रयासेषु सहायतार्थं प्रायः १८ मिलियन-अमेरिकीय-डॉलर्-रूप्यकाणां आपत्कालीन-राहत-कोषस्य अनुमोदनं कृतम् अस्ति। वियतनामदेशस्य प्रधानमन्त्री फाम मिन् चिन् इत्यनेन मध्यप्रान्तेषु जलप्रलयस्य अन्येषां प्राकृतिकविपदानां च निवारणाय शीघ्रं उपायानां आह्वानं कृतम् अस्ति।

इब्सा ग्रिभ्यः महाद्वीपेभ्यः, लोकतन्त्राय, अर्थव्यवस्थायै
च महत्त्वपूर्णः मञ्चः अस्ति - प्रधानमंत्री नरेन्द्रमोदी

हिमसंस्कृतवार्ता: - प्रधानमन्त्रिणा नरेन्द्रमोदिना उक्तं यत् भारत-ब्राजील-दक्षिण-अफ्रिका (IBSA) केवलं त्रयाणां देशानाम् एकः समूहः नास्ति, अपितु त्रयः महाद्वीपाः, त्रयः प्रमुखानि लोकतन्त्राणि, तिस्रः अर्थव्यवस्थाः च एकस्मिन् मञ्चे स्थिताः सन्ति। सः अवदत् यत् त्रयः देशाः परस्परं विकासस्य पूरकत्वेन स्थायिकविकासाय उदाहरणं स्थापयितुं शक्नुवन्ति। जोहान्सबर्ग-नगरे भारत-ब्राजील-दक्षिण-अफ्रिका-नेतृसभायां प्रधानमन्त्री मोदी -स्थूलधान्यं, प्राकृतिक-कृषिः, आपदा-प्रतिरोधकता, हरित-ऊर्जा, पारम्परिक-चिकित्सा, स्वास्थ्य-सुरक्षादिषु विषयेषु सहकार्यस्य अवसरान् प्रकाशितवान्। प्रधानमन्त्रिणा वर्णितं यत् प्रथमवारं अफ्रिकादेशस्य भूमौ आयोजितस्य जी-२० शिखरसम्मेलनस्य सङ्गमः अभवत्। सः अवदत् यत् जी-२०-सङ्घस्य अध्यक्षाता वैश्विकदक्षिणदेशैः चतुर्णां कार्यकालानां कृते क्रमशः कृता अस्ति, येषु अन्तिमेषु त्रयेषु कार्यकालेषु आईबीएसए सदस्यैः नेतृत्वं कृतम् अस्ति। सः अवदत् यत् एतेन मानवकेन्द्रितविकासः, बहुपक्षीयसुधारः, स्थायिकविकासः च इति विषयेषु केन्द्रितेषु

अनेकेषु प्रमुखेषु उपक्रमेषु योगदानं प्राप्तम्। प्रधानमन्त्री मोदी उक्तवान् यत् अद्यतनवैश्विकसंस्थाः एकविंशतिशतकस्य आवश्यकतानुसारं न सन्ति। सः इब्सा-संस्थायाः आग्रहं कृतवान् यत् वैश्विकसंस्थानां विशेषतः संयुक्तराष्ट्रसङ्घस्य सुरक्षापरिषदः सुधारः वैकल्पिकः नास्ति अपितु अत्यावश्यकः वर्तते। प्रधानमन्त्री मोदी आतङ्कवादविरोधिविषये निकटसमन्वयस्य आवश्यकतायाः उपरि बलं दत्त्वा आतङ्कवादस्य निवारणे द्विगुणं मानकं न सहनीयं इति च अवदत्। मानवकेन्द्रितविकासे प्रौद्योगिक्याः भूमिकायाः उपरि बलं दत्त्वा प्रधानमन्त्रिणा मोदी त्रयाणां देशानाम् मध्ये यूपीआई इत्यादीनां डिजिटलसर्वजनिकमूल-संरचनानां, कोविन सदृशाः स्वास्थ्यमञ्चानां, साइबरसुरक्षा, महिलानेतृत्वेन प्रौद्योगिकीपरिकल्पनानां च सहयोगाय सुलभतायै 'इबीएसए डिजिटल इनोवेशन एलायन्स' इत्यस्य प्रस्तावम् अकरोत्। प्रधानमन्त्रिणा सुरक्षितं, विश्वसनीयं, मानवकेन्द्रितं च एआइ मानकं आकारयितुं इबीएसए इत्यस्य भूमिकायाः विषये अपि प्रकाशितम्। सः आगामिवर्षे भारते आयोजिते एआइ इम्पैक्ट शिखरसम्मेलने नेतारं आमन्त्रितवान्। शिक्षा, स्वास्थ्यं, महिलासशक्तिकरणं, सौर ऊर्जा च सहितं ४० देशेषु परियोजनानां समर्थने आईबीएसए कोषस्य कार्यस्य प्रशंसाम् अकरोत्। प्रधानमन्त्री मोदी दक्षिण-दक्षिण-सहकार्यं सुदृढं कर्तुं जलवायु-लचीली-कृषेः कृते आईबीएसए-कोषस्य स्थापनायाः प्रस्तावम् अयच्छत्।

भारतं शिक्षा-उद्योगयोः मध्ये सहकार्यं सुदृढं कुर्वन्
अस्ति - विज्ञान-प्रौद्योगिकी-राज्यमन्त्री जितेन्द्रसिंहः

हिमसंस्कृतवार्ता: - विज्ञान-प्रौद्योगिकी-राज्यमन्त्री जितेन्द्रसिंहः अवदत् यत् भारतं शिक्षा-उद्योगयोः मध्ये सहकार्यं सुदृढं कुर्वन् अस्ति, युवानां शोधकर्तृभ्यः नवीन-प्रौद्योगिकीभिः सह नवीनतां कर्तुं कार्यं कर्तुं च अवसरान् प्रदाति। डॉ. सिंहः

नवदेहल्यां विज्ञान-नवाचार-अनुसन्धान-संस्थायाः नवम-दीक्षांतसमारोहं सम्बोधयन् आसीत्। डॉ. सिंहः अस्य संस्थायाः प्रशंसाम् अकरोत् यत् एतत् देशे द्रुतगत्या उदीयमानं वैज्ञानिककेन्द्रं वर्तते। सः अवदत् यत् देशः अग्रणी वैश्विक अर्थव्यवस्था भवितुं सज्जः अस्ति, तस्य विकासः नवीनता, प्रौद्योगिक्याः, उद्योगस्य च आधारेण भविष्यति। डॉ. सिंहः स्नातकछात्रेभ्यः आग्रहं कृतवान् यत् ते निरन्तरं नवीनतां कुर्वन्तु, प्रौद्योगिकीक्षेत्रे देशं स्वनिर्भरं कर्तुं च प्रयासरताः भवेयुः।

सैन्यसम्मानेन अश्रुपूर्णा श्रद्धांजलिः, पञ्चतत्त्वेषु विलीनः नामांशस्यालः

हिमसंस्कृतवार्ता:- काङ्गड़ा। शुक्रवासरे दुबईप्रदेशे विमानप्रदर्शनस्य समये तेजस विमानं दुर्घटितम् अभवत् तदा पायलट वायुसेनानायकः विमानचालकः नामांश स्यालः स्वप्राणानां बलिदानं कृतवान्। रविवासरे तस्य शवः प्रायः १ वादने वायुसेनायाः विशेषविमानेन गगनलनगरस्य काङ्गड़ाविमानस्थानकं प्रति आनीतम्। नामांशस्यालस्य मातापितरौ, पत्नी, पुत्री च अपि पार्थिवशरीरेण सह आगतवन्तौ। तस्य पत्नी वायुसेनानायिका अफसाना पतिशरीरेण सह वायुसेनावेशभूषया काङ्गड़ाविमानस्थानकं प्राप्तवती। ततः शवः स्वजन्मग्रामं पटियालकडं प्रति नीतः। नामांशस्यालस्य दाहसंस्कारः सैन्यसम्मानेन मोक्षधामे अभवत्। पिता अवदत्- यत् "देशेन महान् विमानचालकः लुप्तः" स्वर्गीयविज्ञसेनापतिः नामांशस्यालस्य पिता जगननाथस्यालः अवदत् यत्, "देशेन महान् विमानचालकः लुप्तः, मया च एकः युवा पुत्रः त्यक्तः" इति। तस्य जीवने कदापि नीरसः क्षणः नासीत्, सः भागं गृहीतवान् प्रत्येकं स्पर्धायां विजयं प्राप्तवान्। भारतसर्वकारः स्वकीयं अन्वेषणं कुर्वन् अस्ति, दुबई-सर्वकारः तु स्वकीयम् अन्वेषणं कुर्वन् अस्ति। दुबई- वायु- प्रदर्शनस्य समये एलसीए- तेजस- दुर्घटनायां मृतस्य विज्ञ- सेनापति-

नामांशस्यालस्य शवः रविवासरे हिमाचलप्रदेशस्य काङ्गड़ा-नगरस्य स्वस्य मूलग्रामे पटियालकड- इत्यत्र आनीतः, तत्रैव तस्य दाहसंस्कारः कृतः। शुक्रवासरे दुबई-वायुप्रदर्शने २०२५ इत्यस्मिन् तेजस- विमानं दुर्घटितम् अभवत्, अग्रिः च जातः ततः परं भारतीयवायुसेना तस्य मृत्योः पुष्टिं कृतवती। तस्य मृत्युं शोचन्तः ग्रामजनाः तस्य अन्येष्ट्याः पूर्वं समागताः आसन्। स्थानीयनिवासी संदीपकुमारः अवदत् यत्, "वयं नामांशः पटियालकड इति ग्रामस्य एव स्मः। अस्माकं ग्रामे सर्वे दुःखिताः सन्ति। सः अस्माकं अनुजः इव आसीत्। एतत् न भवितुम् अर्हति स्म। वयं शब्दानां कृते हानिम् अनुभवामः। ३-४ मासाः पूर्वं यदा सः अस्माकं ग्रामं आगतवान् तदा वयं तस्य साक्षात्कारं कृतवन्तः। वायुसेनानायकः स्यालः इत्यनेन सह एकस्मिन् एव विद्यालये अध्ययनं कुर्वन् पंकजचट्टाः अवदत् यत् तेषां कृते एकं रत्नं नष्टम् अस्ति। नामांशस्यैव विद्यालये, सैनिकविद्यालये सुजनपुरटीहरा-विद्यालये अपि सः अधीतवान्। चट्टा अवदत्, "अस्माभिः एकं रत्नम् नष्टम्। सः अस्माकं विद्यालयस्य गौरवम् आसीत्। वयं तस्य मूलग्रामं पटियालकड इति गमिष्यामः। सः अस्मान् सर्वान् अतीव गर्वितः अकरोत्।"

राजस्व लोकन्यायालयैः जनाः महदाश्रयं प्राप्तवन्तः, अधुना यावत् ४६२,५९० लम्बितप्रकरणानां समाधानं कृतम्

हिमसंस्कृतवार्ता:- शिमला। राज्यसर्वकारस्य प्रवक्ता उक्तवान् यत् अक्तूबर २०२३ तः अक्तूबर २०२५ पर्यन्तं राज्यस्य प्रमुखपरिकल्पना राजस्वलोक- न्यायालयद्वारा ४६२,५९० लम्बितराजस्वप्रकरणानां समाधानं कृतम् अस्ति। एतेषु ३८५,६३४ उत्परिवर्तनानि, २४,०४४ विभाजनानि, ४२,१२३ सीमांकनानि, ११,०८८ राजस्व- अभिलेखानां परिष्काराः च सन्ति। सः अवदत् यत् एतेन उपक्रमेण भूस्वामिभ्यः महदाश्रयः प्राप्तः, वर्षाणां यावत् लम्बितप्रकरणानां समये निराकरणं सुनिश्चितं कृतम्। अधुना प्रतिमासं अन्तिमदिनद्वये उपतहसील- तहसील- स्तरयोः राजस्वलोक-न्यायालयानाम् आयोजनं भवति, येन भूस्वामिभ्यः विषयाणां निराकरणं सुलभं भवति। अस्मिन् मञ्चे स्वसमस्यानां समाधानार्थं

बहुसंख्याकाः जनाः अग्रे आगच्छन्ति। प्रवक्ता उक्तवान् यत् वर्तमानराज्यसर्वकारेण मुख्यमन्त्री सुखविन्दरसिंहसुक्खुः इत्यस्य नेतृत्वे राजस्वविभागे कार्यक्षमतां वर्धयितुं दीर्घकालीनभूमिसम्बद्धानां प्रकरणानाम् समाधानं शीघ्रं कर्तुं च अनेकाः परिष्काराः कार्यान्विताः। २०२३ तमस्य वर्षस्य अक्तूबरमासस्य ३० दिनाङ्के प्रारब्धः "राजस्वलोक- न्यायालयः" भूस्वामिनः कृते अत्यन्तं लाभप्रदः सिद्धः अभवत्। अधुना तेषां राजस्वविषयाणां निराकरणं समये एव क्रियते। मुख्यमन्त्रिणः निर्देशानुसारं विभागः मिशनमोड् इत्यत्र लम्बितप्रकरणानां समाधानं कुर्वन् अस्ति यत् ये वर्षाणां यावत् स्वभूमिवादास्य निराकरणाय प्रतीक्षन्ते तेभ्यः आश्रयं प्रदातुं शक्यते। नागरिकाणां द्वारे गुणवत्तापूर्णाः, सुलभाः, समये च सेवाः प्रदातुं सर्वकारः प्रतिबद्धः अस्ति। एतेन जनाः समयस्य धनस्य च रक्षणं कृतवन्तः, राजस्वकार्यालयेषु गमनस्य उपद्रवात् च मुक्ताः अभवन्। प्रवक्ता अवदत् यत् राज्यसर्वकारः राजस्वविषयाणां शीघ्रं समाधानं प्राथमिकताम् अददत्, जनकष्टानां निवारणं च सर्वकारस्य प्राथमिकप्रतिबद्धता अस्ति।

गुरुः तेगबहादुरः धर्मस्य मानवतायाश्च रक्षणस्य प्रतीकः- मुख्यमंत्री सुखविन्दरसिंहसुक्खुः

हिमसंस्कृतवार्ता:- कार्यालयीयः प्रतिनिधिः।

गुरुतेगबहादुरस्य ३५० तमस्य हुतात्मादिवसस्य स्मृतौ रविवासरे श्री आनन्दपुरसाहबे आयोजिते धार्मिकसमारोहे मुख्यमंत्री सुखविन्दरसिंहसुक्खुः भागं गृहीतवान्। अस्मिन् अवसरे सः गुरुद्वारासाहबं प्रणामम् अकरोत्। अस्मिन् अवसरे मुख्यमन्त्री उक्तवान् यत् गुरुतेगबहादुरः आस्थायाः, मानवतायाः, सत्यस्य च रक्षणार्थं परमं बलिदानं कृतवान्। सः न केवलं सिक्खधर्मस्य कृते अपितु सर्वेषां धर्मसम्प्रदायानाम् अधिकाररक्षणाय स्वप्राणान् त्यक्तवान्। तस्य अत्याचारविरुद्धं अचञ्चलं साहसम् अद्यत्वे अपि अस्मान् प्रेरयति।

मुख्यमन्त्री उक्तवान् यत् गुरुतेगबहादुरस्य शिक्षाः अस्मान् परस्परसम्मानस्य, भ्रातृत्वस्य, सहिष्णुतायाः च मार्गं अनुसरणं कर्तुं प्रेरयन्ति। गुरुजी इत्यस्य जीवनं 'विविधतायां एकतायाः' दीपः अस्ति, लोकतान्त्रिकमूल्यानां सुदृढीकरणं च करोति इति उक्तवान्। अद्यत्वे यदा समाजे शान्तिः, सौहार्दः, सामाजिकन्यायः च अधिकतया आवश्यकः भवति तदा गुरु तेगबहादुरजी इत्यस्य विरासतः अधिकतया महत्त्वपूर्णः भवति। अस्मिन्नवसरे विधायकः हरदीपसिंहः बाबा, विवेकः शर्मा अन्ये च गणमान्याः जनाः उपस्थिता अभवन्।

विधानसभा-सत्रस्य सुरक्षा- व्यवस्थां नियन्त्रयितुं ११०० पुलिसाधिकारिणः, कर्मचारिणः च नियुक्ताः भविष्यन्ति

काङ्गड़ामण्डलप्रशासनं विधानसभायाः शिशिरसत्रस्य युद्धपदे सज्जतां कुर्वन् अस्ति। सत्रे ११०० पुलिसाधिकारिणः, कर्मचारिणः च नियुक्ताः भविष्यन्ति। धर्मशाला-नगरस्य तपोवन-नगरे नवम्बर-मासस्य २६ दिनाङ्कात् ५ दिसम्बर-दिनाङ्कपर्यन्तं भविते विधानसभायाः शीतकालीनसत्रे पर्याप्तव्यवस्थाः, विधिव्यवस्थाः च क्रियन्ते। राज्यस्य सर्वेभ्यः पुलिसदलेभ्यः च पुलिसाधिकारिणः, कर्मचारिणः च सोमवासरे धर्मशाला-नगरम् आगमिष्यन्ति। सोमवासरे सायं पुलिसक्षेत्रे कर्तव्यसम्बद्धं वृत्तान्तमपि भविष्यति। सुरक्षायव्यवस्थां दृष्ट्वा क्षेत्रस्य प्रत्येकम् इञ्चं प्रति दृष्टिः स्थापयितुं कठोरादृष्टिरपि आरब्धा अस्ति। धर्मशाला-नगरस्य तपोवन-नगरे बुधवासरात् नवम्बर-मासस्य २६ दिनाङ्कात् ५ दिसम्बर-पर्यन्तं विधानसभा-सत्रस्य सुरक्षा-व्यवस्थां नियन्त्रयितुं मंगलवासरात् प्रायः १,१०० अधिकारिणः, पुलिस-कर्मचारिणः च नियुक्ताः भविष्यन्ति।

HP Congress President- विनयकुमारः हिमाचलकांग्रेसस्य नूतनः प्रदेशाध्यक्षः

हिमसंस्कृतवार्ता: - शिमला।

विनयकुमारः हिमाचलप्रदेशकाङ्ग्रेससमितेः नूतनाध्यक्षः नियुक्तः अस्ति। पर्याप्तविमर्शानन्तरं दलस्य शीर्षनेतृत्वेन अनुसूचितजातीयानां विनयकुमारस्य नाम अन्तिमरूपेण निर्धारितम्। शनिवासरे काङ्ग्रेसस्य राष्ट्रीयध्यक्षः मल्लिकार्जुनखड्गे इत्यनेन तस्य राज्यस्य अध्यक्षत्वेन नियुक्तिः आदेशः कृताः। दलस्य राष्ट्रीयमहासचिवः के. सी. वेनुगोपालः एतद् विवरणं प्रसारितवान्। ततः पूर्वं विनयकुमारः शनिवासरे विधानसभायाः उपसभापतिपदात् त्यागपत्रं दत्तवान् आसीत्, यत् सभापतिः कुलदीपसिंह पठानिया स्वीकृतवान्। विनयकुमारः शिमला संसदीयनिर्वाचनक्षेत्रस्य अन्तः सिरमौरनगरस्य आरक्षितविधानसभासदनस्य रेणुकायाः प्रतिनिधित्वं करोति। हिमाचलप्रदेशे काङ्ग्रेससङ्घटनं एकवर्षाधिकं यावत् अव्यवस्थितं वर्तते। प्रतिभासिंह इत्यस्याः काङ्ग्रेसपक्षस्य राज्याध्यक्षत्वेन त्रिवर्षीयं कार्यकालं गतवर्षस्य नवम्बरमासे समाप्तम्। ततः परं सा कार्यवाहकाध्यक्षा नियुक्ता अस्ति। शीर्षनेतृत्वं चिरकालात् नियमिताध्यक्षनियुक्तेः विषये विचारं कुर्वन् आसीत्। निकटभविष्यत्काले पंचायतीराज- संस्थानां तथा नगरीय- स्थानीय- निकायानां निर्वाचनं भविष्यति। काङ्ग्रेस- शीर्षनेतृत्वस्य एषः निर्णयः महत्त्वपूर्णः इति मन्यते। २०२७ तमस्य वर्षस्य

विधानसभानिर्वाचनं लक्ष्यं कृत्वा अनुसूचितजातिमतसमर्थनं लब्धं कृत्वा काङ्ग्रेस- शीर्षनेतृत्वेन विनयस्य अध्यक्षत्वेन नियुक्तिः कृता अस्ति। अनुसूचितजातीयानां जनसंख्या राजपूतानां पश्चात् राज्ये द्वितीया अस्ति।

चत्वारः आसनानि स्पर्धायाम्-

शिमलासंसदीयक्षेत्रस्य पञ्च काङ्ग्रेसनेतारः प्रदेशाध्यक्षस्य अधिकारिणः इति मन्यन्ते स्म। विनयकुमारस्य अतिरिक्तं शिक्षामन्त्री रोहितठाकुरः, पूर्वकाङ्ग्रेसप्रदेशाध्यक्षः वर्तमानपक्षस्य राष्ट्रीयप्रवक्ता कुलदीपसिंहराठौरः, कसौलीविधायकः विनोदसुल्तानपुरी, अर्काविधायकः संजय अवस्थी च स्पर्धां कृतवन्तः।

अहं पूर्णनिष्ठा स्वदायित्वं निर्वहिष्यामि विनयकुमारः अवदत् यत् स्वपितुः कृते प्राप्तस्य राजनैतिकविरासतः सः पूर्णतया लाभं प्राप्तवान्। तस्य पिता स्वर्गीयः डॉ. प्रेमसिंहः अपि षड्वारं विधायकरूपेण रेणुकाविधानसभाक्षेत्रस्य प्रतिनिधित्वं कृतवान्। सः काङ्ग्रेसस्य दृढः, प्रामाणिकः च सैनिकः इति गण्यते स्म। विनयः शीर्षनेतृत्वस्य कृते कृतज्ञतां प्रकटितवान् यत् सः तस्य अध्यक्षतां कृतवान्। सः अवदत् यत् सः राष्ट्रियनेतृत्वेन यत् दायित्वं न्यस्तं तत् अत्यन्तं समर्पणेन निर्वहति। दलसङ्घटनस्य सुदृढीकरणं तस्य सर्वोच्चप्राथमिकता भविष्यति।

मण्डी वा काङ्गड़ातः वा विधानसभायाः उपाध्यक्षः भवितुमर्हति

विनयकुमारस्य काङ्ग्रेसप्रदेशाध्यक्षत्वेन नियुक्तेः अनन्तरं मण्डी अथवा काङ्गड़ाजनपदयोः उपाध्यक्षपदं प्राप्तुं शक्यते। विनयकुमारस्य त्यागपत्रस्य अनन्तरं इदानीं एतत् पदं रिक्तं जातम्। विधानसभायाः शिशिरसत्रस्य आरम्भः धर्मशाला-नगरस्य तपोवने नवम्बर-मासस्य २६ दिनाङ्के भविष्यति। सम्भवति यत् अस्य अधिवेशनस्य पूर्व उपाध्यक्षस्य नियुक्तिः भविष्यति।

वयं शिक्षायाः काङ्ग्रेसीकरणं न अनुमन्यामहे-विपक्षनेता जयरामठाकुरः

हिमसंस्कृतवार्ता:। पूर्वमुख्यमन्त्री विपक्षनेता च जयरामठाकुरः अवदत् यत् राज्यस्य शिक्षाव्यवस्थां पतनं प्रति नेतुम्, तस्याः काङ्ग्रेसीकरणं च कर्तुं सर्वकारस्य अभिप्रायः अस्ति। यदि सर्वकारः शिक्षां वृत्तिप्रधानं करोति तर्हि श्रेयस्करं स्यात्। वयं शिक्षायाः काङ्ग्रेसीकरणं न अनुमन्यामहे। सतां प्राप्तस्य केवलं वर्षत्रयेषु प्रायः द्विसहस्रं शैक्षणिकसंस्थाः पिहिताः कृतवान् सर्वकारः शिक्षाव्यवस्थायाः सुदृढीकरणस्य विषये वक्तुं अर्हति, परन्तु उत्तरदायीजनाः शिक्षायाः काङ्ग्रेसीकरणस्य विषये वदन्ति, यत् अतीव दुर्भाग्यपूर्णम् अस्ति। हिमाचलप्रदेशशिक्षामण्डलं छात्राणां शैक्षणिकक्षमतायाः आकलनस्य साधनम् अस्ति, न तु हिमाचलनेतृणां कृते स्वस्य ब्राण्ड् कर्तुं वा उच्चाधिकारिन् प्रसन्नं कर्तुं वा। विपक्षनेता उक्तवान् यत् बालदिवसस्य अवसरे हिमाचलप्रदेशशिक्षामण्डलेन भारतस्य प्रथमप्रधानमन्त्री पण्डितजवाहरलालनेहरुविषये पुस्तिका प्रकाशिता। एतां पुस्तिकां पश्यन् साहित्यनीतिः क्षिप्ता इति भासते। महान् विचारकाणां वचनानां श्रेयः अपि न दत्तः। सम्पूर्णं पुस्तके महात्मा गान्धी इत्यस्य नाम लुप्तम् अस्ति। राष्ट्रकतायाः लौहपुरुषस्य सरदार पटेलस्य उल्लेखः नास्ति। तेन विना आधुनिकभारतस्य उल्लेखः निरर्थकः। पुस्तिकायाः वा तदध्यायानां वा लेखकस्य नाम अपि न उक्तम्। विपक्षनेता उक्तवान् यत् ७२ पृष्ठीयस्य पुस्तिकायाः ४० पृष्ठानि काङ्ग्रेसनेतृणां अभिनन्दनसन्देशैः पूरितानि इति आश्चर्यम्। ततोऽपि आश्चर्यं यत् राज्यशिक्षामन्त्रिणः सन्देशः अस्मिन् सम्पूर्णं पुस्तिके कुत्रापि न दृश्यते। शिक्षाविभागस्य सचिवस्य, निदेशकस्य इत्यादीनां अभिनन्दनसन्देशानां अपि अस्मिन् पुस्तिके स्थानं न प्राप्तम्। परन्तु काङ्ग्रेसस्य महासचिवस्य, काङ्ग्रेसस्य उच्चशीर्षप्रमुखनेतृणां च अभिनन्दनसन्देशाः प्रमुखतया प्रकाशिताः सन्ति। एतेन प्रश्नः उत्पद्यते यत् किं सर्वकारे केचन स्वराजनैतिकस्वामिनः शान्तिं कर्तुं प्रयतन्ते?

धर्मशालायाम् भक्तैः सश्रद्धया आचरितः सत्यसाईजन्मोत्सवः

हिमसंस्कृतवार्ता: डॉ.अमनदीप शर्मा। नवम्बरमासस्य

२३ दिनांकः श्रीसत्यसाईबाबा इत्यस्य कृत्यैः कीर्तनारतिव्यैश्च शताब्दजन्मोत्सवः भक्तैः प्राकट्योत्सवरूपेण आविश्वे भक्तजनैः सश्रद्धया आचर्यते। अस्मिन् वर्षे इतोऽपि हर्षेण उत्सवोऽयं मानितः। वस्तुतः वर्षोऽयं भगवतः साईदेवस्य शताब्दसमारोहत्वेन सर्वत्र मान्यते। गतसप्ताहे आन्ध्रप्रदेशस्य पुट्टापर्थी इति स्थानके यत्र श्रीसत्यसाईबाबा इत्यस्य दिव्यधामः विराजते तत्र भव्ये एकस्मिन् कार्यक्रमे देशस्य प्रधानमन्त्रिणाऽपि आशीर्वादः ग्रहीतः। श्रीसत्यसाईदेवस्य शताब्दीसमारोहे भारतस्य विविधेषु प्रान्तेषु विविधाः साप्ताहिकाः कार्यक्रमाः आयोजिताः, तत्रैव हिमाचलप्रदेशेऽपि कार्यक्रमस्य उत्साहः सर्वत्र दृश्यते। रविवासरे २३ दिनांके धर्मशालायाः रामनगरस्थे शिवनगरे श्रीसत्यसाईदेवस्य भव्ये मन्दिरे हवनादिभिः कृत्यैः आचरितः। अस्मिन् अवसरे कार्यक्रमस्य विषये प्रतिपादयन् साईभक्तः मदनशर्मा उक्तवान् यत् अस्मिन् सम्पूर्णं सप्ताहे धर्मशालानगरे शताब्दसमारोहस्य पूर्णः आसीत्, यत्र रथयात्राभिः कीर्तनैः च सम्पूर्णं नगरं गुञ्जायमानमिव शोभायमानं जातम्। मदनशर्मणोक्तं यत् श्रीसत्यसाईसेवासंगठनं न केवलं धार्मिकोत्सवेषु संलग्नः भवति, अपितु सेवाकार्येषु सर्वदा अग्रे तिष्ठति। धर्मशालायाः चिकित्सालये संगठनेन निःशुल्कभोजनव्यवस्था सञ्चाल्यते, तत्रैव बालविकासस्य गतिविधिष्वपि विशेषावधानं दीयते। ध्यातव्यमस्ति यत् श्रीसत्यसाईबाबा इदानीं स्थूलरूपेणास्यां धरायां न विद्यते परञ्च तस्य कोटिशः भक्तानां हृदयेषु तस्यानुभूतिः सदैव विद्यमाना अस्ति।

उत्तराखण्ड- संस्कृत- अकादम्याः जनपदस्तरीय- प्रतियोगिताषु पौडी जनपदे भुवनेश्वरी- संस्कृत- विद्यालयस्य सर्वोत्कृष्ट- प्रदर्शनम्

हिमसंस्कृतवार्ता:- आचार्य नवीन ममगाई, पौडी गढवाल: उत्तराखण्ड:। उत्तराखण्ड- संस्कृत- अकादम्या आयोजिता: जनपदस्तरीया: संस्कृत- प्रतियोगिता: 21-22 नवम्बर दिवसे पौडी- जनपदस्य कोटद्वार प्रेक्षागृहसभागारे सम्पन्नाः। अस्य अवसरस्य प्रथमे दिने गढवालसांसद: माननीय: अनिल बलूनी महोदयः, महन्त: दिलीपश्च मुख्यातिथिरूपेण उपस्थितौ। ब्रिगेडियर- विद्याधरजुयाल- संस्कृतविद्यालयस्य भुवनेश्वरी- गुरुकुलस्य प्रतिभाशालिनः छात्राः, यथा गतवर्षेषु, तथैव अस्मिन् वर्षेऽपि स्वस्य उत्कृष्ट स्थानं प्राप्तम्। कनिष्ठ- वरिष्ठ- उभयवर्गेषु तेषां वर्चस्वम् अविचलम् अभवत्।

कनिष्ठवर्गस्य परिणामाः-

नाटके, आशुभाषणे- विभागे, वाद- विवादे च प्रथम स्थानम्। (एतेषु त्रिषु स्पर्धासु छात्राः राज्यस्तर- प्रतियोगितायै चयनिताः) समूहगाने- तृतीयस्थानम्, श्लोकोच्चारणे तृतीयस्थानम्

वरिष्ठवर्गस्य परिणामाः

नाटके, वाद-विवादे, आशुभाषणे च प्रथमस्थानम्। नृत्ये- द्वितीयस्थानम् श्लोकोच्चारणे तृतीयस्थानम्। भुवनेश्वरी गुरुकुलेन षट्सु प्रतियोगितासु प्राप्तं प्रथमविजये कोटखण्डस्य कीर्तिः समग्रे पौडीजनपदे प्रतिध्वनितेव अभवत्। दिसम्बर मासे प्रथम् सप्ताहे छात्राः राज्यस्तरीय-प्रतियोगितासु पौडी-जनपदस्य प्रतिनिधित्वं करिष्यन्ति। दलशिक्षकरूपेण आचार्यः नवीन ममगाई, अनूप कुकरेतीः, कमलदीप पोखरियालः सन्निधिम् अलभन्त। नवीन ममगाई अवोचत् यत् गुरुकुले वरिष्ठगुरुजनयोः नवीन जुयाल महोदयः तथा अनसूयाप्रसाद सुन्दरियाल महोदय इत्येतयोः सन्निध्येऽध्यापकवर्गः अत्यन्तं समर्पितभावेन कार्यरतः; अस्य एव समूह-परिश्रमस्य फलमिदम् यत् विद्यार्थी विद्यालयस्य, खण्डस्य, जनपदस्य, राज्यस्य च मानम् उन्नयन्ति। अस्मिन्नवसरे, विद्यालयस्य प्रबन्धकः राजेन्द्र जुयालः प्रधानाचार्यः अनसूयाप्रसाद सुन्दरियालः, उपाचार्यः नवीन जुयालः अध्यापकवर्गे ईशान डोभालः आशीष डबरालः नीरज पटवालः, अकिट मैठाणी च विजेतुं विद्यार्थिभ्यः हार्दिक- शुभकामनाः प्रदत्तवान्।

उपराष्ट्रपतिः सी.पी.राधाकृष्णन सिविलसेवकान् उदीयमानप्रौद्योगिकीनां स्वीकरणाय आह्वानमकरोत्

हिमसंस्कृतवार्ता:- उपराष्ट्रपतिः सी.पी.राधाकृष्णन आन्ध्रप्रदेशस्य पलासमुद्रामनगरे राष्ट्रिय-सीमाशुल्क, अप्रत्यक्षकरः, मादकद्रव्याणां च अकादम्यां सिविलसेवाप्रशिक्षुपदाधिकारिणः सम्बोधितवान्। सः सीमाशुल्कस्य जीएसटी-क्षमतानिर्माणस्य च प्रमुखकेन्द्रत्वेन अकादम्याः विकासस्य प्रशंसां अकरोत्। उपराष्ट्रपतिः स्मरणं कृतवान् यत् प्रधानमन्त्री नरेन्द्रमोदी इत्यनेन २०२४ तमे वर्षे नूतनस्य अकादमीपरिसरस्य उद्घाटनं कृतम्। ततः परं संस्था कुशलानाम् भविष्याय सज्जानां च अधिकारिणां विकासाय महत्त्वपूर्णं केन्द्रं जातम् इति सः अवदत्। २०४७ तमवर्षपर्यन्तं विकसितभारतस्य लक्ष्यं प्राप्तुं सिविलसेवकानां भूमिकायाः विषये वदन् सः अन्तिमक्षेत्रपर्यन्तं प्रसारस्य, सामूहिककार्यस्य, समावेशीवृद्धेः च आवश्यकतां प्रकाशितवान् सः युवानां अधिकारिणां आग्रहं कृतवान् यत् ते व्यक्तिगतसाधनायाः अपेक्षया दलस्य उत्कृष्टतां प्राथमिकताम् अददात्, निरन्तरशिक्षणस्य, सुधारस्य च मानसिकतां विकसितुं शक्नुवन्ति। उपराष्ट्रपतिः प्रशिक्षुभ्यः एआई, प्राकृतिकभाषाप्रक्रियाकरणं, यन्त्रशिक्षणं, ब्लॉकचेन इत्यादीनां उदीयमानप्रौद्योगिकीनां आलिङ्गनार्थं प्रोत्साहितवान्। सः अवदत् यत् एते पारदर्शितायाः, कार्यक्षमतायाः, सिविलसेवाप्रदानस्य च उन्नयनार्थं अपारं अवसरं प्रददति। सः एकीकृतं सर्वकारीयं ऑनलाइन-प्रशिक्षण-मञ्चं कर्मयोगी-इत्येतत् कदापि, कुत्रापि क्षमता-निर्माणार्थं उत्तमं संसाधनं इति वर्णितवान्। कार्यक्रमे आन्ध्रप्रदेशस्य मन्त्री नारा लोकेशः, उपराष्ट्रपतिसचिवः अमित खरे, अकादम्याः महानिदेशकः डॉ. सुब्रमण्यम् इत्यादयः गणमान्यजनाः उपस्थिताः आसन्।

“बोधकथा”

।।जीवनपाठाः।।

एकदा कश्चन् साधुः कुत्रचित् गच्छति स्म। मार्गे कश्चन जनः पञ्च गर्दभोऽपरि साहित्यं वहन् तं प्रान्नोत्। साधुः तं अपृच्छत्- त्वं कः अस्मि? जनः उत्तरत- अहं वणिक् अस्मि। साधुः- भवन्तः केषां वस्तूनाम् व्यापारं कुर्वन्ति? जनः- गर्दभे यानि वस्तुनि सन्ति तानि वस्तुनि अहं विक्रीणामि।

साधुः- कानि वस्तुनि सन्ति?

जनः- प्रथमो गर्दभोऽपरि अस्ति अत्याचारः, द्वितीयोऽपरि अहङ्कारः, तृतीयोऽपरि ईर्ष्या, चतुर्थोऽपरि विश्वासघातः, पञ्चमे वञ्चनवञ्चनाभारितम्। साधुः- एतादृशी वस्तुनि कः क्रीणाति?

जनः- शासकाः अत्याचारः क्रीणान्ति। अहङ्कारः सांसारिकाः जनाः क्रीणान्ति। विद्वद्भ्यः ईर्ष्या रोचन्ते। विश्वासघातः वणिकाः प्रियः। वञ्चनवञ्चना स्त्रियः क्रीणान्ति। मम नाम श्रुतवान् वा? जनाः मां पिशुनः इति वदन्ति। समस्त जनाः मां प्रतीक्षन्ते न तु ईश्वरम्।

मम वणिज्ये केवलं लाभेव अस्ति। साधुः- किन्तु त्वं कुत्र गच्छन् अस्मि? जनः- क्रेतारः अन्विष्यन्ते। सः पिशुनः गतवान्। सः अद्यापि क्रेतृणाम् भ्रमति। सतर्कं तिष्ठतु। अस्य ग्राहकः कदापि मा भवतु।

डॉ. वर्षा प्रकाश टोणगांवकर
पुणे / महाराष्ट्रम्

हिमसंस्कृतवार्ता: , ईदरधीरजः, हैदराबाद:

वार्ता-संवादः

नन्दिनीः नमो वः। अद्यतने वार्ता-कार्यक्रमे स्वागतं करोमि। नमस्ते काव्ये। काव्ये, अद्य एका रोचकी वार्ता मया पठिता। दूरस्थयोः प्रकाशकणयोः मध्ये सूचनायाः प्रेषणं वैज्ञानिकैः कृतम् इति। काव्याः आम्, नन्दिनि। अतीव रोचकी एषा वार्ता। वैज्ञानिकैः महत् कार्यं साधितम्। परन्तु स्वास्थ्यसम्बद्धा अपरा वार्ता अपि मया पठिता। वृद्धानां कृते एकाकिभोजनं सङ्कटकं भवितुम् अर्हति इति।

नन्दिनीः आम्, भोजनसमये साहचर्यं महत्त्वपूर्णम् इति साधु उक्तम्। मया अपरा वार्ता पठिता यत् मस्तिष्कस्य स्वास्थ्यस्य

कृते यथा आहारः व्यायामश्च आवश्यकौ, तथैव कालः अपि महत्त्वपूर्णः इति कथितम्।

काव्याः सत्यम्, कालस्य महत्त्वं सर्वत्रैव। स्मृतिभ्रंशस्य निवारणार्थं कालः महत्त्वपूर्णः इति विचारणीयम्। एकया अन्यया वार्ताया सूचितं यत् दूरदर्शनस्य अदर्शनेन विषादस्य आशङ्का न्यूनीकृता इति।

नन्दिनीः आम्, दूरदर्शनस्य स्थाने शारीरिकः श्रमः करणीयः इति युक्तम्। मया अन्तिमा वार्ता अपि पठिता। केषाञ्चित् लोकप्रियाणां फलानां खादनेन शरीरे कीटनाशकरसायनस्य स्तरः वर्धितः इति।

काव्याः अहो, चिन्तनीयः अयं विषयः। फलानि अपि सावधानेन खादनीयानि इति अनेन ज्ञापितम्। अद्य अस्माभिः विज्ञानात् स्वास्थ्यात् जीवनशैल्याः च सम्बद्धाः बहवः विषयाः चर्चिताः। धन्यवादाः, नन्दिनि। पुनः मेलिष्यावः।

नन्दिनीः अवश्यम्। तुभ्यमपि धन्यवादाः। नमस्ते।